

*Червневий південь золотий,
Ріки сяйливе шкло,
У ніжних ручках дітлашні
Пручається весло,
І течією нас аж ген
Від дому віднесло.*

*Безжальні! Жар усе довкіл
Сонливістю повив,
І в час такий понад усе
Здрімнути б я волів —
А ви жадаєте, щоб я
Вам повість оповів!*

*І квапить Перша: “Не барись!
Розкажеш казку! Згода?”
Благає Друга: “Будуть хай
Дурнющі там пригоди!”
А Третя всіх перебива,
Бо нетерпляча зроду.*

*Та ось мовчанка залягла,
І, наче уві сні,
Нечутно дівчинка іде
По краї чарівнім
І бачить силу дивних див
В підземній глибині.*

*Та ба! Уяви джерело
Вже струменем не б'є.
— Кінець опісля розкажу,
Ось слово вам моє!
— Опісля, — всі кричать гуртом, —
За хвилю настає!*

*Снується нитка спроквола
Мої диво-казки,
Вже й сонечко ясне сіда —
Доходить до розв'язки...
Гайда до хати. Небокрай
Залляла буйна краска.*

*Алісо, казку збережи
Тих днів до сивини
У тайнику, хорониш де
Дитинні любі сни,
Немов прочанин — квітку з піль
Своєї сторони!*

Розділ перший

Усе далі й далі у глиб кролячої нори

Алісі страх надокучило справляти посиденьки на березі біля сестри і вона разів зо два зазирнула до неї в книжку — гай-гай, ані малюнків там, ані розмов! “Що за пуття у книжці без розмов та малюнків?” — зітхнула Аліса.

Вона вже прикидала подумки (наскільки дозволяла полуденна спека, коли туманіє голова і злипаються повіки), чи не краще б їй, замість

дурно переводити час, не полінуватися встати і нарвати стокроток, аби з любовістю та втіхою сплести собі віночок, аж гульк — мимо, за якийсь крок від неї, проскочив рожевоокий Кролик.

Диво, зрештою, невелике, та й Кроликове бубоніння собі під ніс: “О Боже! О Боже! Як я забарився!”, — також не вразило її слуху (опісля на згадку про побачене й почуте

їй спало на думку, що вона мала б таки збентежитись, але першої миті все видавалося щонайприроднішим), та коли Кролик раптом вихопив із камізельчаної кишеньки годинника і, глипнувши на нього, помчав щодуху далі, Аліса зірвалася на ноги як ужалена: чи то видано, аби Кролик мав на собі камізельку з кишенькою і вихоплював звідти годинника? — жагуча цікавість погнала її полем навздогін за ним, і щасливим випадком вона ще встигла примітити, як він гулькнув у велику кролячу нору під живоплотом.

Аліса з розгону пірнула слідом, а про те, як вертатиме назад, і не подумала.

Спершу кроляча нора йшла рівненько, мов тунель, а тоді зненацька урвалася — так зненацька, аж Аліса і сама незчулась, як жухнула навсторч у якусь подобу глибоченного колодязя.

Колодязь видавався просто-таки безоднім, а чи так повільно вона падала? — і дорогою їй не бракувало часу роззирнутись та поміркувати, чим би те все могло обернутися. Найперше Аліса кинула погляд униз: як летіти, то вже знати, куди! але там було темно хоч в око стрель; тоді вона озирнула колодязні стіни і постерегла на них силу-силенну судників та книжкових полиць; подекуди на кілочках висіли географічні мапи і картини. З однієї полиці вона не забула прихопити слоїка

з наліпкою “Помаранчеве варення”, та ба! той виявився порожній; викинути — як би не вбило когось унизу, тож, поминаючи судники, Аліса, зрештою, примудрилася тицьнути його в один із них.

— Овва! — чудувалася Аліса. — Після такого падіння не страшно й зі сходів покотитися шкерéберть. Ото вдома дивуватимуть моїй хоробрості! Та що там! Тепер я хоч би й з даху зірвалася, то й то б і не писнула! (І, мабуть, чи не так воно й було б насправді!)

Униз, униз, униз! Чи скінчиться коли-небудь це падіння!

— Цікаво, скільки миль я встигла пролетіти? — уголос поспитала себе Аліса. — Напевняка вже й центр землі ось-ось. Ану лиш прикиньмо: по-моєму, до нього не більше, як чотири тисячі миль. (Аліса, бач, просвітилася в цих питаннях на шкільних лекціях, і хоч зараз була не найліпша нагода хизуватися знаннями — слухати нікому! — а все ж попрактикуватися ніколи не завадить.) Атож, здається, саме стільки, але тоді постає запитання: на якій я широті й довготі?

(Аліса уявлення не мала, що означають широта і довгота, але вухо її тішив дзвін цих преповажних і таких величних слів!)

Трохи згодом вона знов заходилася міркувати вголос:

— Ану ж я провалюся крізь землю? Ото буде сміхота: вигулькну серед тих, хто ходить сторч-голов! *Антипади* — чи як їх там (вона аж раділа, що жодна душа її зараз не чує, бо вчене слово пролунало якось трохи не так).

— Але мені, бач, доведеться запитати в них, як зветься їхній край. Перепрошάю, пані хороша, куди мене оце занесло, до Австралії чи Нової Зеландії? — Тут Аліса спробувала зробити реверанс. (Що з того мало вийти, неважко здогадатися, уявивши, як тобі присідається в повітрі під час падіння!) — Але що тоді *вона* про мене подумає? Що я геть пустоголове дівчисько? Е, ні, питати не годиться: може, десь нагляну вивіску.

Униз, униз, униз... Незабаром Аліса знову знічев'я дала волю язикові. “Уявляю, як нудитиметься без мене Дина сьогодні ввечері! (Дина — кішка.) Хоч би ж не забули, як питимуть чай, поставити їй блюдечко з молоком. Дино, кицюню моя мила! Що б я віддала, аби ти зараз була коло мене! Миші на такій глибині, боюся, не водяться, але ти могла б зловити кажана-ночницю, близького мишачого родича. От тільки... чи заведено у киць полювати на ночниць?” Тут Алісу почав змагати сон, і вона вже бубоніла собі під ніс, наче крізь дрімоту: “Чи заведено у киць полювати на ночниць?”, “Чи заведено у киць полювати на ноч-

ниць?”, а часом щось і геть-то несусвітнє: “Полювати у ночниць чи заведено на киць?”, бо ж, бачте, коли не знаєш відповіді на запитання, то байдуже, як його ставити — з голови чи хвоста. Вона чула, як на неї напливає нова хвиля сонливості, та щойно їй приверзлося, ніби вона гуляє попідручки з Диною і без тіні жарту запитує: “Ну-бо, Дино, зізнавайся: чи полювала ти коли на киць?”, аж гу-гуп! — вона опинилась на купі хмизу та сухого листя. Приземлилася!

Аліса нітрохи не забила і як стій схопилася на ноги; підвела голову догори — п'ятьма кромишня; зате попереду з'яв ще один довгий прохід, і там знов танцювала, швидко даленіючи, спина Білого Кролика. Ловити гав не випадало — Аліса як вітер помчала слідом за ним і ще встигла почути, як він зойкнув на повороті: “Ох, плакали мої вушка, плакали мої вусики, не встигну ні за що!” Вона його вже майже доганяла, та за скрутом, куди звернула й собі, зовсім втратила з очей і не зогледілась, як опинилася в довгій низькій залі, освітленій зі стелі рядочком висячих ламп.

У залі кругом були двері, проте після обходу, коли Аліса торгала їх по черзі, з'ясувалося, що всі вони позамикані, і вона вийшла на її середину; чорні думки облягали її: спробуй тепер звідси виберися на світ Божий!

Дивиться, аж перед нею стоїть маленький триногий столик, весь із виливаного шкла; а на ньому тільки й видно, що крихітного золотого ключика, і тут їй прожогом набігло на думку, що він запевне від одних із зальних дверей; та ба! чи то замки були завеликі, чи то ключик виявився замалий, — хоч би там як, а він не відмикав. Але під час другого свого обходу вона раптом нагнула маленьку завісочку, недобачену раніше, а за нею — дверцята заввишки з п'ятнадцять вершків; вона приміряла золотого ключика до замка і, о радість! він підійшов!

Аліса відчинила дверцята, і очам її відкрився малесенький прохід, хіба лиш трохи більший за пацючу нору; вона стала навколішки і вгледіла в його кінці небаченої краси сад. І так же їй зажадалося вимкнутися з цієї тёмрявої зали, так закортіло помандрувати між барвистих квітників та прохолодних водограїв, що їй не сказати, — але у двері не пролазила навіть її голова. “А якби їй пролізла, — подумала сердешна Аліса, — то їй що з того, коли голова там, а плечі тут. Ох і здорово було б, якби я здужала складатися, наче прозора труба! А це, мабуть, цілком можливо, аби лиш знаття, з якого кінця починати”. Воно, бач, останнім часом її спіткало стільки всяких дивовиж, що Алісі починало видаватися, буцім у світі

нема або майже нема нічого на правду неможливого.

Збагнувши, що біля дверцят нічогісінько не вистоїть, Аліса вернулася знов до столика — не без надії знайти там ще якогось ключа чи бодай інструкцію, як людині складатися трубою; і цим разом добачила на ньому (перш його там не було, вона могла б забожитися!) маленького каламарчика із прив'язаною до шийки наличкою, де

пишався великий друкований напис: “ВИПИЙ МЕНЕ”.

Коли тобі пропонують “ВИПИЙ МЕНЕ” — воно, звісно, fajно, проте маленька розумничка Аліса не збиралася діяти спробою. “Ні, спершу погляну, — сказала вона собі, — чи не видно тут «Отрута»”. Бо вона читала декотрі премилі істо-

рійки про діток, яких спопелив огонь або порвала дика звірина, або спіткали інші лихі напасті — лишень тому, що вони забували найпростіші поради друзів, приміром, їхні настанови, що розжарену кочергу ліпше не *передержувати* в руках, бо попече долоні, чи що як чикнути *гаразд* ножем по пальцю, то неодмінно піде кров; а ще вона затимила на віки вічні: коли добряче пригоститися з каламарчика із позначкою “Отрута”, то це майже запевне, рано чи пізно, вилізе тобі боком.

Одначе на цьому каламарчику не стояло “Отрута”, тож Аліса відважилася скуштувати з нього і, впевнившись у божественному смакові трунку (ще б пак, своїм незвичайним букетом він нагадував як пироги з вишнями, так і заварний крем, ананас, смажену індичку, тягучі іриски та гарячі грінки на олії), хильцем спорожнила пляшечку.

* * *

— Ой, лишечко! Що воно за дива зі мною творяться! — вигукнула Аліса. — Здається, я зсовуюсь, як прозора труба.

Справді-бо: вона вже сягала заввишки яких десять вершків і вся аж проясніла на думку, що з таким зростом нарешті пройде крізь дверцята у чарівний сад. Та все ж Аліса кілька хвилин

побарилася — а де певність, що вона не змаліє ще на яку децицію: душа її й досі була не на місці.

— Не дай Господи, ще розтану до решти, як свічка, — сказала собі Аліса. — Цікаво, на що я буду тоді схожа? — І вона спробувала бодай уявити світло свічки, вигорілої дотла, бо такої дивовижі начебто не пам'ятала зроду.

Зрештою вона пересвідчилася, що з нею більше нічого не діється, і, не довго думавши, пустилася до саду; та ба! коло самих дверцят бідолашка похопилася, що забула ключика, а вернувши до столика, зрозуміла, що до ключика їй не доп'ястися: вона виразно бачила його знизу крізь скло і навіть спробувала видертися вгору по ніжці, але ніжка була заслизька; нарешті, охляла від марних зусиль, бідолашка сіла долі й умилася слізьми.

— Годі! Буде! Плачем лихові не зарадиш! — нагримала дівчинка сама на себе. — Раджу зараз же перестати!

Зазвичай вона давала собі золоті поради (хоча рідко до них дослухалася), бувало, що й картала себе до сліз; а якось, пригадується, аж спробувала надавати собі лящів за те, що змахлювала, граючи сама з собою у крокет; ця маленька химерниця страх любила вдавати з себе двох осіб. “Але зараз, — подумала сердешна Аліса, — дурне діло

отак роздвоюватися! Хоч би мене стало на одну путящу людину, то й то було б добре”.

Аж ось її погляд упав на маленьку шклянку скриньку під столом: вона відкрила її і знайшла там крихітний пиріжечок, де красувалися викладені цинамоном слова: “З’їж мене”.

— А що ж, і з’їм! — промовила Аліса. — Може, знов побільшаю і дістану ключа, а змалію ще дужче — пролізу під дверцятами; *так чи інак* переді мною відкривається шлях до саду. Хай буде, що буде!

Вона з’їла маленький шматочок пиріжечка і збуджено запитувала себе в думці: “*Так чи інак? Так чи інак?*”, притиснувши долоню до маківки голови, щоб чути, в якому напрямку міняється її зріст; але, на превеликий свій подив, пересвідчилася, що не стала ані більша, ані менша; певна річ, так воно зазвичай і буває, коли їси пиріжок, проте Аліса настільки звикла щокроку сподіватися самих дивовин, що життя видавалося б цілковитим безглуздом і глупством, коли б і далі йшло своїм звичаєм.

Отож вона заходила коло пиріжка і незабаром від нього не зосталося й крихти.